

WWF Ελλάς
Παγκόσμιο Ταμείο
για τη Φύση

Τηλ.: 210 331 4893
Fax: 210 324 7578
d.karavellas@wwf.gr
www.wwf.gr

Φιλελλήνων 26
105 58 Αθήνα

κ. Ραφαήλ Μωυσή
Πρόεδρος Σ.Ε.Ε.Σ.
Λ. Μεσογείων 207, Αθήνα

Θέμα: Κατάθεση σχολίων επί του 1^{ου} σκέλους του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού

Αθήνα, 26 Νοεμβρίου 2007

Αγαπητέ κ. Μωυσή,

Με την παρούσα επιστολή καταθέτουμε τα σχόλιά μας, στα πλαίσια της διαβούλευσης για το 1ο μέρος της 1^{ης} Έκθεσης για το Μακροχρόνιο Ενεργειακό Σχεδιασμό της Ελλάδας 2008 – 2020. Ελπίζουμε ότι η πρόσκλησή σας αποτελεί απλά την έναρξη ενός ευρύτερου και εκτεταμένου διαλόγου για το ενεργειακό μέλλον της χώρας μας, στον οποίο πρέπει να μετέχουν όλα τα κοινωνικά, επιστημονικά και πολιτικά συμβαλλόμενα μέρη. Ο χρόνος δημόσιας διαβούλευσης γύρω από ένα τόσο σημαντικό θέμα είναι εξαιρετικά περιορισμένος, και σίγουρα δεν επιτρέπει την εκτενή διερεύνηση όλων των παραμέτρων και ζητημάτων που σχετίζονται με την ενεργειακή πορεία της χώρας. Εντούτοις, στα πλαίσια καλής θέλησης, συμμετέχουμε στη διαβούλευση, προτείνοντας το κοινό όφελος και την ανάγκη για συνεργασία.

Καταρχήν καλωσορίζουμε την ύπαρξη του μακροχρόνιου σχεδιασμού, μιας και είναι η πρώτη φορά που θέτονται ενεργειακοί στόχοι σε βάθος χρόνου, ξεφεύγοντας από τις συνήθεις κακές πρακτικές σχεδιασμού 'τετραετίας'. Οφείλουμε, επίσης, να αναγνωρίσουμε τη σημαντική εργασία που έχει επιτελέσει η ομάδα εκπόνησης του μακροχρόνιου σχεδιασμού, λαμβάνοντας υπόψη το βαθμό δυσκολίας που ενέχουν τέτοιου είδους μελέτες.

Θεωρούμε ότι θα έπρεπε να εξετάσουμε και να σχεδιάσουμε τον ενεργειακό προγραμματισμό της χώρας μας βάσει τριών -ζωτικής σημασίας- παραμέτρων, την κλιματική αλλαγή, την ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού, και την ενεργειακή καινοτομία. Και οι τρεις, όμως, δεν λαμβάνονται ουσιαστικά υπόψη στον παρόν ενεργειακό σχεδιασμό, πράγμα που μας αναγκάζει να δηλώσουμε εξαρχής ότι το 1^ο σκέλος του μακροχρόνιου σχεδιασμού δεν είναι φιλόδοξο και πρέπει να αναθεωρηθεί ριζικά.

Η αποτροπή της κλιματικής αλλαγής σημαίνει σημαντικές μειώσεις εκπομπών αερίων θερμοκηπίου παγκοσμίως, αλλά και στη χώρα μας. Στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών διαπραγματεύσεων για την μετά-Κιότο εποχή φαίνεται ότι η Ελλάδα θα κληθεί να μειώσει -δεσμευτικά- τις εκπομπές της το 2020 κατά 25-30% σε σχέση με τα επίπεδα του 2010. Θα περιμέναμε ότι ο ενεργειακός προγραμματισμός θα υλοποιούνταν βάσει αυτής της -κατά τα φαινόμενα- αδιαπραγμάτευτης μείωσης των εκπομπών. Κάτι τέτοιο, όμως, δεν συμβαίνει μιας και σύμφωνα με το 'καλύτερο' σενάριο του μακροχρόνιου σχεδιασμού, οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου προβλέπεται να αυξηθούν κατά 32% στον ενεργειακό τομέα σε σχέση με το έτος βάσης των διεθνών διαπραγματεύσεων. Το γεγονός αυτό πλήττει την αξιοπιστία και την προοπτική του ενεργειακού σχεδιασμού και μας βρίσκει απόλυτα αντίθετους. Θέλουμε να δούμε -στον μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό της χώρας- αποτελεσματικές μειώσεις των εκπομπών και να ληφθούν υπόψη όλες οι δεσμεύσεις που η Ελλάδα έχει ή πρόκειται να αναλάβει.

Πέραν της υπέρτατης πρόκλησης της κλιματικής αλλαγής στην οποία πρέπει να ανταποκριθούμε άμεσα, η ενεργειακή ανεξαρτησία είναι άλλο ένα κρίσιμο στοιχείο υπό διερεύνηση. Η διαφαινόμενη εισαγωγή λιθάνθρακα από τρίτες χώρες αποτελεί πλήγμα στην ασφάλεια εφοδιασμού της χώρας μας. Τη στιγμή που αμφισβητείται έντονα η χρήση φυσικού αερίου από τη Ρωσία -για λόγους ενεργειακής ανεξαρτησίας- απορούμε γιατί δεν γίνεται το ίδιο και για τις εισαγωγές λιθάνθρακα από κράτη όπως η Κίνα ή οι χώρες της Αφρικής με τις οποίες μοιραζόμαστε πολλά λιγότερα κοινά στις γεωστρατηγικές μας επιδιώξεις σε σχέση με τη Ρωσία. Δεν μπορούμε να δεχθούμε την άκριτη εισαγωγή του λιθάνθρακα στο ενεργειακό μίγμα της χώρας μιας και αποτελεί ακόμα ένα πλήγμα στις ενεργειακές προοπτικές της χώρας τόσο για θέματα ασφάλειας εφοδιασμού, όσο και για θέματα αποτελεσματικής μείωσης των εκπομπών.

Η ενεργειακή καινοτομία φαντάζει μονόδρομος για τη χώρα μας, εξαιτίας των διεθνών ενεργειακών εξελίξεων, των περιβαλλοντικών δεσμεύσεων και της ανάγκης να δημιουργήσουμε νέες ωφέλειες για την οικονομία και την κοινωνία της χώρας. Κατά την άποψή μας, η ενεργειακή καινοτομία μπορεί να προέλθει μέσα από την έμφαση -ενδεικτικά- στους άφθονους ανεξάντλητους ανανεώσιμους πόρους της Ελλάδας, στην εξοικονόμηση ενέργειας, στην ενεργειακή αποδοτικότητα σε όλους τους τομείς (κατοικίες, βιομηχανίες κτλ),

στη βελτίωση των υφιστάμενων θερμικών μονάδων, στην πρόβλεψη για δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα, στην ανάπτυξη κατάλληλων δικτύων, στη σωστή διαχείριση ενέργειας σε επίπεδο τελικής ζήτησης, στη βελτίωση της διάχειρισης οδικών μεταφορών και στόλων, στην εισαγωγή νέων μορφών ενέργειας χαμηλής έντασης όπως π.χ. αβαθής γεωθερμία κ.α. Προωθώντας τέτοιου είδους ενεργειακές πρωτοβουλίες μπορούμε να ενισχύσουμε την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, να πετύχουμε σημαντικές μειώσεις εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, και να τονώσουμε την επιχειρηματικότητα. Ιδιαίτερα η εξοικονόμηση ενέργειας θα πρέπει να κατέχει περίοπτη θέση ανάμεσα στις λύσεις που έχουμε για να μειώσουμε την ενεργειακή ένταση, ιδίως σε μια χώρα σαν την Ελλάδα που έχει μεγάλες δυνατότητες προς αυτήν την κατεύθυνση. Αυτό σημαίνει ότι ο ενεργειακός σχεδιασμός θα πρέπει να καθοδηγείται σε έναν μεγάλο βαθμό από έναν ξεκάθαρο ποσοτικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Οι παραπάνω όμως, προτάσεις ενεργειακής καινοτομίας φαίνεται πως λαμβάνονται ελάχιστα ή καθόλου υπόψη στον υπο-διαμόρφωση ενεργειακό σχεδιασμό. Ενδεικτικά, θεωρούμε ως τουλάχιστον ανεπαρκές το ποσοστό συμμετοχής των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο, όπως και το προβλεπόμενο ποσό εξοικονόμησης ενέργειας.

Επιπλέον, θεωρούμε άστοχη την τόσο αυξημένη συμμετοχή των πετρελαϊκών προϊόντων στην τελική κατανάλωση ενέργειας της χώρας μας (μόλις 4% πιο κάτω από το σενάριο Business as usual -BAU), καθώς και την αποδοχή ότι η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας θα συνεχίσει να αυξάνεται σχεδόν με γραμμική εξέλιξη (πάνω από 2% ετησίως). Περιμένουμε μεγαλύτερη μείωση στην εξάρτηση της Ελλάδας από πετρέλαιο, όπως και λελογισμένη συγκράτηση της κατανάλωσης ενέργειας στη χώρα μας. Χωρίς αυτά, η οικονομία της Ελλάδας θα ταλαιπωρείται κάθε χρόνο.

Ο μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός θα πρέπει να έχει ως στόχο να οδηγή τις εξελίξεις στον ενεργειακό χάρτη της χώρας. Ο μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός, επιπλέον, θα πρέπει να περιγράψει με ευκρίνεια το όραμα της Ελλάδας, ώστε πάνω σε αυτό να 'χτιστούν' όλες οι απαραίτητες πολιτικές και μέτρα υλοποίησης. Έχουμε την εντύπωση ότι κάτι τέτοιο απλά δεν συμβαίνει, και ότι το ενεργειακό όραμα της Ελλάδας εμμένει στο μοντέλο BAU. Γι' αυτό επιμένουμε ζητώντας την ριζική και φιλόδοξη αναθεώρησή του προς όφελος της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος, της καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής, της παραγωγής καινοτομίας, της απεξάρτησης από πεπερασμένους 'ρυπογόνους' πόρους. Τα οφέλη που θα προκύψουν από την αποτελεσματική μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και τη βελτίωση των ενεργειακών δεικτών σε κάθε περίπτωση θα υπερβαίνουν το κόστος υλοποίησης των απαραίτητων μέτρων. Εξάλλου, όπως έχουν αποδεχθεί όλοι οι επιστήμονες η πρώιμη δράση στοιχίζει πολύ λιγότερο απ' ότι το κόστος της αδράνειας.

Το WWF Ελλάς, με γνώμονα το υψηλό αίσθημα ευθύνης για την Ελλάδα και τους πολίτες αυτής, είναι πρόθυμο να μετέχει στις συζητήσεις που θα καθορίσουν το ενεργειακό μέλλον της χώρας. Η οργάνωση, μάλιστα, σχεδιάζει στην παρούσα φάση μια μελέτη για το μακροπρόθεσμο ενεργειακό όραμα της χώρας με ορίζοντα το 2050 –έχοντας εξασφαλίσει συνεργασία με ειδική και αξιόπιστη ομάδα επιστημόνων- την οποία σε σύντομο χρονικό διάστημα θα είμαστε σε θέση να σας παρουσιάσουμε και ελπίζουμε ότι θα αποτελέσει μια καλή βάση για να δουλέψουμε όλοι μαζί προς την εξασφάλιση ενεργειακής επάρκειας και την αποτροπή της κλιματικής αλλαγής.

Η αποδοχή της κοινής γνώμης¹ για το σημαντικό ρόλο που μπορούν να επιτελέσουν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις στον καθορισμό των ενεργειακών πολιτικών, ευελπιστούμε να βρίσκει σύσσωμα σύμφωνο το Σ.Ε.Ε.Σ. Η ενεργειακή πορεία της χώρας πρέπει, πάνω απ' όλα, να σχεδιαστεί χωρίς προκαθορισμένες αποφάσεις, αλλά με ευρεία κοινωνική συναίνεση. Είμαστε λοιπόν στη διάθεσή σας να προσφέρουμε με τις απόψεις μας στον καθορισμό μιας στιβαρής εθνικής ενεργειακής πολιτικής.

Με εκτίμηση

Δημήτρης Καραβέλλας
Διευθυντής WWF Ελλάς

Ακολουθεί σύντομος περαιτέρω σχολιασμός του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού

¹ Δείτε σχετικές έρευνες κοινής γνώμης α) Special Eurobarometer 2007, Energy perceptions, β) VPRC, Έρευνα για την κλιματική αλλαγή για λογαριασμό του WWF Ελλάς και της Εθνικής Ασφαλιστικής

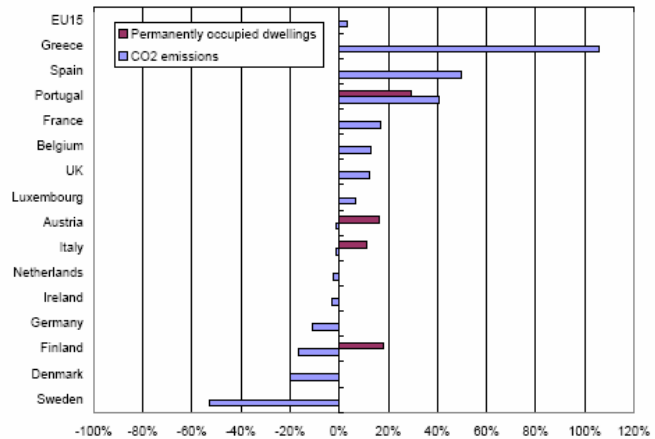

Σύντομα σχόλια επί του μακροχρόνιου σχεδιασμού

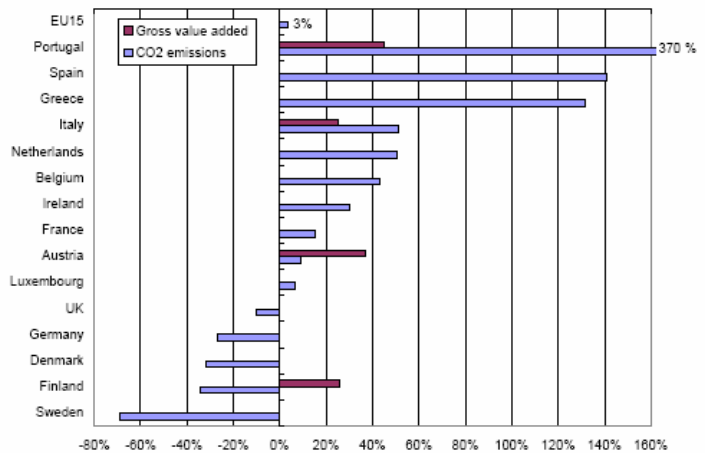
Καταρχήν συμφωνούμε με τους κύριους άξονες της ενεργειακής πολιτικής της χώρας όπως αναφέρονται στο κείμενο του μακροχρόνιου σχεδιασμού (σελ. 13), αρκεί να προστεθεί ως βασικότερος άξονας - πέραν της προστασίας του περιβάλλοντος σε τοπικό επίπεδο- η ανάγκη για αποτελεσματικές μειώσεις εκπομπών αερίων θερμοκηπίου προς αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Παρομοίως στους στόχους θα πρέπει να προστεθούν και σαφείς προβλέψεις για την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, και την τήρηση των διεθνών δεσμεύσεων.

Αναφορικά με την περιγραφή της μέχρι σήμερα κατάστασης, οι πολιτικές και τα μέτρα εξοικονόμησης και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας που περιγράφονται στην σελ. 34 φανερώνουν το πόσο ανεπιτήρητη είναι, με αποκορύφωμα την αδυναμία ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2002/91 για την οποία οδηγούμαστε σε καταδίκη στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Επιπλέον η αναφορά στην σελ. 39 για το δείκτη ενεργειακής αποδοτικότητας της χώρας, που κατατάσσει την Ελλάδα τέσσερις θέσεις από το τέλος στη λίστα των χωρών της ΕΕ, δείχνει τα τεράστια περιθώρια εξοικονόμησης, τα οποία όμως δεν λαμβάνονται υπόψη στα σενάρια του ενεργειακού σχεδιασμού μιας και προβλέπεται βελτίωση μόλις της τάξης του 10%. Κάτι που έρχεται σε αντίθεση με τους στόχους της ΕΕ για 20% εξοικονόμηση ενέργειας. Ακόμη, από την ανάγνωση της περιγραφής της σημερινής κατάστασης προκύπτει ότι η διείσδυση του φυσικού αερίου αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες επενδύσεις της χώρας (σελ. 49), όμως οι πολιτικές σήμερα φαίνεται να το απαξιώνουν μιας και ξαφνικά επιχειρείται μια αμφίβολη στροφή προς το λιθάνθρακα παρά το ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια περαιτέρω διείδυσης του φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή αλλά και στον οικιακό και τριτογενή τομέα. Συνάμα, στη σελ. 60 όπου παρουσιάζεται η κατάσταση σε διάφορους τομείς, αποτυπώνεται εύγλωτα η δυνατότητα εξοικονόμησης ενέργειας στον οικιακό τομέα, τον τριτογενή και τις μεταφορές.

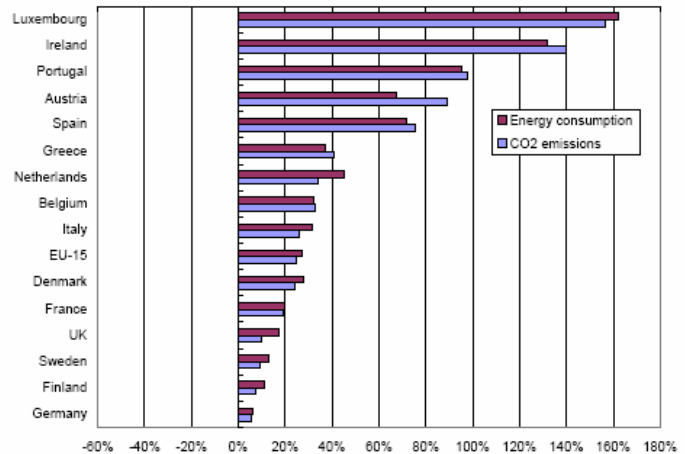
Αύξηση εκπομπών CO2 στον οικιακό τομέα (1990-2004)

Αύξηση εκπομπών CO2 στον τριτογενή τομέα (1990-2004)

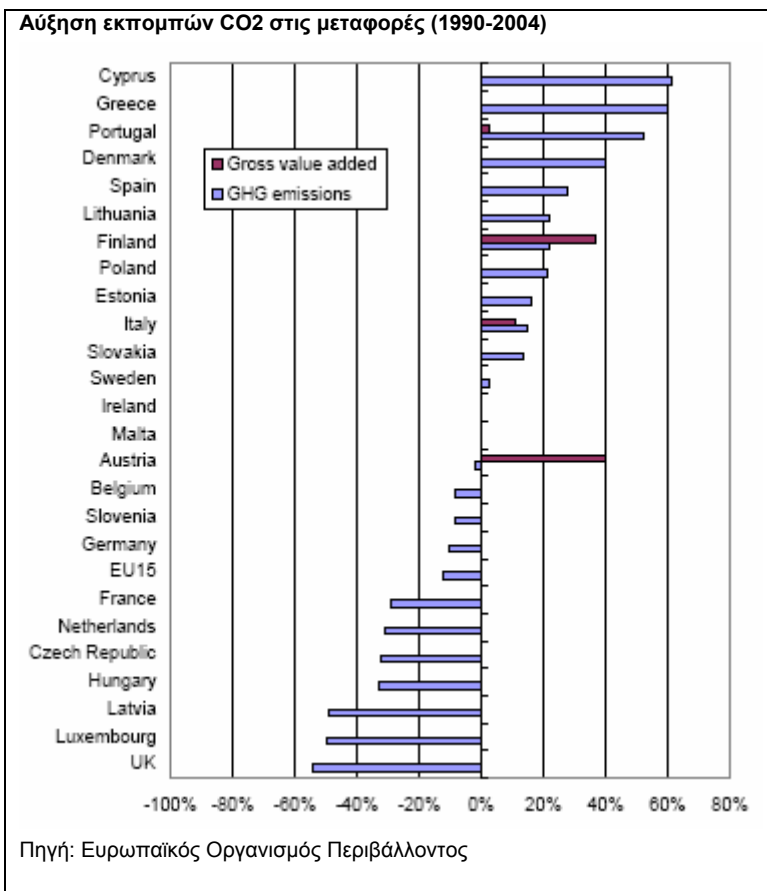
Αύξηση εκπομπών CO2 στις μεταφορές (1990-2004)

Πηγή: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος

Ο σχολιασμός της παρούσας κατάστασης δεν πρέπει να αμελεί επιπλέον τη σύνδεση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου με τη συνεχή αύξηση της κατανάλωσης ενέργειας στους διάφορους τομείς. Η Ελλάδα είχε το δικαίωμα να αυξήσει τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 25% έως το 2010, σε σχέση με το έτος βάσης, όμως αυτή η αύξηση έχει ήδη ξεπεραστεί από το 2005². Οι εκπομπές της χώρας μας αυξάνονται με πολύ γρήγορο ρυθμό σε όλους τους τομείς, όπως θα δείτε στους πίνακες που παραθέτονται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος. Αυτό συμβαίνει ως απόρροια των ανεπαρκών μέτρων και πολιτικών που έχουν υλοποιηθεί στη χώρα μας, αλλά και του λανθασμένου τρόπου με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την 'ανάπτυξη'. Βάσει των ενεργειακών δεικτών που χαρακτηρίζουν την Ελλάδα και βάσει της ενεργειακής έντασης της χώρας μας που είναι μια από τις χειρότερες της ΕΕ (ενδεικτικά για κάθε παραγόμενη μονάδα ΑΕΠ, η Ελλάδα παράγει 41% περισσότερες εκπομπές CO₂ σε σχέση με το μέσο Ευρωπαϊκό όρο), είναι πασιφανές ότι υπάρχουν τεράστια περιθώρια βελτίωσης που θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη στην ανάλυση των σεναρίων του μακροχρόνιου σχεδιασμού.

Επιπρόσθετα, οι παραδοχές των σεναρίων του μακροχρόνιου σχεδιασμού που σχετίζονται με τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου την περίοδο 2008-2012, πιθανότατα χρησιμοποιούν τα δεδομένα της Αναθεώρησης του Εθνικού Προγράμματος για την μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου, τα οποία μπορούν να κριθούν τουλάχιστον ως ανεπαρκή. Και αυτό γιατί τα πρόσθετα μέτρα έως σήμερα είτε δεν έχουν εφαρμοστεί, είτε δεν έχουν αποδώσει καρπούς, είτε τέλος είναι υπέρμετρα αισιόδοξα σε σχέση με την πραγματικότητα. Για παράδειγμα στην αναθεώρηση του Εθνικού Προγράμματος μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου προβλέπεται μεταξύ άλλων ότι η εγκατεστημένη ισχύς των αιολικών συστημάτων θα φτάσει τα 2340 MW το 2010, κάτι που φαντάζει εξαιρετικά δύσκολο στην παρούσα χρονική στιγμή, λόγω της ύπαρξης γραφειοκρατικών προβλημάτων και της απουσίας ξεκάθαρου χωροταξικού πλαισίου. Ταυτόχρονα λαμβάνονται υπόψη οι ωφέλειες από την εφαρμογή της Οδηγίας 2002/91, όταν είναι γνωστό ότι σύμφωνα με δηλώσεις του πρώην Υπουργού Ανάπτυξης η Οδηγία δεν πρόκειται να εφαρμοστεί πριν το 2009. Βέβαια, η ανεπάρκεια των μέχρι σήμερα μέτρων δεν πρέπει να θεωρηθεί ως άλλοθι για την αδυναμία μείωσης των εκπομπών και επομένως για την κατάρτιση ενός 'άτολμου' μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού. Απλά, οφείλουμε να έχουμε υπόψη μας τις υποχρεώσεις υπό το Πρωτόκολλο του Κιότο και την Ευρωπαϊκή πολιτική, να αποτυπώσουμε τις πραγματικές εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας και κατόπιν να προβούμε στην εκπόνηση μιας ρεαλιστικής και μακρόπνοης πολιτικής 'χαμηλής έντασης άνθρακα'.

Αναφορικά με τα σενάρια που υιοθετούνται από τον μακροχρόνιο ενεργειακό σχεδιασμό, δυστυχώς, δεν μπορούμε να τα σχολιάσουμε επί των δεδομένων εισόδου στο μοντέλο Markal, μιας και αυτά δεν έχουν τεθεί στη διάθεση των ενδιαφερόντων.

² EEA, Annual European Community greenhouse gas inventory 1990-2005 and inventory report 2007

Πάντως, όπως σωστά αναφέρεται και στην επιστολή πρόσκλησης προς διαβούλευση οι τιμές πετρελαίου και λιθάνθρακα που χρησιμοποιούνται ως παραδοχές, σήμερα -μόλις 3 μήνες μετά την δημοσίευση του σχεδίου- φαντάζουν παρωχημένες. Το κυριότερο συμπέρασμα από την αστοχία στην παραδοχή των τιμών ορυκτών καυσίμων καταδεικνύει την ανάγκη έμφασης σε τοπικές πηγές ενέργειας. Κάτι τέτοιο αναφέρεται και στο κείμενο του μακροχρόνιου σχεδιασμού, όμως με τρόπο ελλιπές και ίσως παραπλανητικό. Πιο συγκεκριμένα, στη σελ. 74 σημειώνεται ότι «οι εθνικοί στόχοι της ενεργειακής πολιτικής αφορούν στο βαθμό χρησιμοποίησης εγχώριων πηγών ενέργειας και στις συγκεκριμένες στρατηγικές ανάπτυξης του ενεργειακού συστήματος. Συγκεκριμένα η χρήση των εγχώριων πηγών ενέργειας είναι μόνιμος στόχος της Ελληνικής ενεργειακής πολιτικής μετά τις πετρελαϊκές κρίσεις της δεκαετίας του 1970 και αυτό σημαίνει εκμετάλλευση των κοιτασμάτων λιγνίτη, του υδροηλεκτρικού δυναμικού και τελευταία του πλούσιου αιολικού δυναμικού της χώρας. Παράλληλα η Ελληνική ενεργειακή πολιτική έχει υιοθετήσει την αρχή της διαποίκισης των πηγών πρωτογενούς ενέργειας για να εξασφαλισθεί καλύτερα η ασφάλεια εφοδιασμού του Ελληνικού ενεργειακού συστήματος σε συνδυασμό με την αυξημένη χρήση εγχώριων πηγών. Ετσι αυτή τη στιγμή είναι σε φάση διείσδυσης το φυσικό αέριο και εξετάζονται οι τεχνολογίες καθαρού άνθρακα όπως υπαγορεύει και η νέα ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική». Επ' αυτού του κείμενου προκύπτουν τα ακόλουθα σχόλια:

1. Η χρήση των εγχώριων πηγών δεν είναι μόνιμος στόχος της Ελληνικής πολιτικής, πέρα από την έμφαση σε λιγνίτη και περιβαλλοντικώς καταστροφικά έργα όπως αυτό του Αχελώου.
2. Χρήση των εγχώριων πηγών δεν σημαίνει μόνο λιγνίτη, ή υδροηλεκτρικά και αιολικά συστήματα, αλλά και θερμικά ηλιακά, φωτοβολταϊκά, γεωθερμία υψηλής ενθαλπίας, αβαθής γεωθερμία, βιομάζα, αξιοποίηση βιοαερίου, βιοκαύσιμα, τα οποία δεν τονίζονται επαρκώς.
3. Οι τεχνολογίες καθαρού άνθρακα δεν υπαγορεύονται από την νέα ευρωπαϊκή πολιτική. Μπορούμε να συμφωνήσουμε ότι οι τεχνολογίες καθαρού άνθρακα είναι κάτι θεμιτό, αλλά για την αναβάθμιση των υφιστάμενων μονάδων και όχι για τη δημιουργία νέων. Εξάλλου, προτεραιότητα -πέρα και πάνω απ' όλα- της Ευρωπαϊκής πολιτικής είναι η αποτελεσματική μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, η είσοδος των ΑΠΕ, η εξοικονόμηση ενέργειας και η ενεργειακή ανεξαρτησία. Η εισαγωγή λιθάνθρακα στο ενεργειακό μίγμα, έρχεται σε αντίθεση με όλες τις παραπάνω προτεραιότητες.
4. Η εξάρτηση από το πετρέλαιο εκτιμάται ότι θα παραμείνει σχεδόν στα ίδια υψηλά επίπεδα, κάνοντας ευάλωτη την Ελληνική οικονομία.

Έχει, ακόμα, νόημα να αναφέρουμε ότι ακόμα και στην καλύτερη περίπτωση, τα σενάρια υποεκτιμούν τη συμμετοχή των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα, όπως και την ενεργειακή εξοικονόμηση αν και ήδη έχουμε αποδεχθεί το γενικό όραμα της ΕΕ για μείωση των εκπομπών κατά τουλάχιστον 20% έως το 2020 με ταυτόχρονη πρόνοια για 20% εξοικονόμηση ενέργειας και 20% συμμετοχή των ΑΠΕ.

Η σταθεροποίηση των εκπομπών το 2020 στα επίπεδα του 2010, όπως προβλέπεται στο καλύτερο σενάριο του μακροχρόνιου σχεδιασμού, σημαίνει ότι οι εκπομπές αερίων θερμοκηπίου θα είναι αυξημένες κατά 25-35% σε σχέση με το έτος βάσης των διεθνών διαπραγματεύσεων. Σύμφωνα όμως με τις έως τώρα ενδείξεις, η Ελλάδα θα πρέπει να μειώσει τις εκπομπές της το 2020 στα επίπεδα του 1990 για να τηρήσει τις δεσμεύσεις της ΕΕ (όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, μείωση κατά τουλάχιστον 20% έως το 2020 σε σχέση με το 1990). Παρατηρείται, λοιπόν, ότι ο μακροχρόνιος ενεργειακός σχεδιασμός της Ελλάδας έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τους άμεσους Ευρωπαϊκούς στόχους πράγμα που θα έχει σημαντικές επιπτώσεις, όχι μόνο περιβαλλοντικά και κοινωνικά, αλλά και οικονομικά και πολιτικά. Για παράδειγμα, η δημιουργία μονάδων λιθάνθρακα έχει ήδη προκαλέσει την αναστάτωση στις τοπικές κοινωνίες και είναι βέβαιο ότι οι αντιδράσεις θα συνεχιστούν και κλιμακωθούν στο μέλλον, προκαλώντας αναταράξεις στο πολιτικό σκηνικό. Επιπλέον, η υπέρβαση των εκπομπών μετά το 2020 μπορεί να είναι της τάξης των τουλάχιστον 30.000.000 τόνων CO₂ ετησίως, και επομένως το κόστος αγοράς δικαιωμάτων εκπομπών στο μέλλον μπορεί να αγγίξει τα 1,5 δις € ετησίως (με ενδεικτική τιμή άνθρακα στα 50€/τόνο). Κόστος ικανό να επιφέρει σημαντικές βλάβες ακόμα και σε μια υγιέστατη οικονομία.

Εν κατακλείδι, ο ενεργειακός σχεδιασμός της χώρας θεωρούμε ότι πρέπει να επανεξεταστεί και αναθεωρηθεί ριζικά, λαμβάνοντας υπόψη τα οφέλη της αποτροπής της κλιματικής αλλαγής και το κέρδος που θα προκύψει από την έγκαιρη δράση. Αυτό που ζητά το WWF Ελλάς και δεν διαπιστώνεται μέσα από το 1^ο σκέλος του ενεργειακού σχεδιασμού είναι να προχωρήσουν πιο γρήγορα τα μέτρα που απαιτούνται για την περίοδο του Κιότο και να προβούμε στην κατάστροψη ενός φιλόδοξου προγραμματισμού για την περίοδο μετά το 2012. Εξάλλου, ο στόχος του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού δεν είναι η παρουσίαση των μελλοντικών εξελίξεων στον χώρο της ενέργειας βάσει των σημερινών αγκυλώσεων του συστήματος, αλλά να θέσει τις βάσεις για καινοτόμες και πρωτοποριακές πολιτικές και μέτρα που θα μας οδηγήσουν στην εποχή 'μηδενικού άνθρακα'.